

UIT DE HISTORIE VAN BUSSUM EN OMGEVING

Bussumse bijnamen

Waarom een bijnaam

Bijnamen zijn uit de mode geraakt. Maar zeker in de periode van 1880 tot 1930 hadden veel Bussummers er wel degelijk een.

Een belangrijke reden om bijnamen te gaan gebruiken was dat, vooral binnen grote families, gedurende vele generaties telkens weer dezelfde voornamen terugkwamen. Denk aan de families Krijnen, Majoor, Ruizendaal, Van den Berg en Fokker. Hoe houd je de Jannen, Harmens, Hermannen, Knelissen, Pieten en Henken dan nog uit elkaar?!

Zo werden de Herman Krijnen's 'Herman Tut' en 'Tarwebroodje'.

Pastoor H. v.d. Berg:
'De beeldenstormer'.

Willem van den Brink: 'Wessie Pot'

En de Harmen van den Berg-en 'De Ark van Noach' (hij woonde in een woonschip in de Bussumse haven), 'Rooie Harmen' en 'Jan Donderop'.

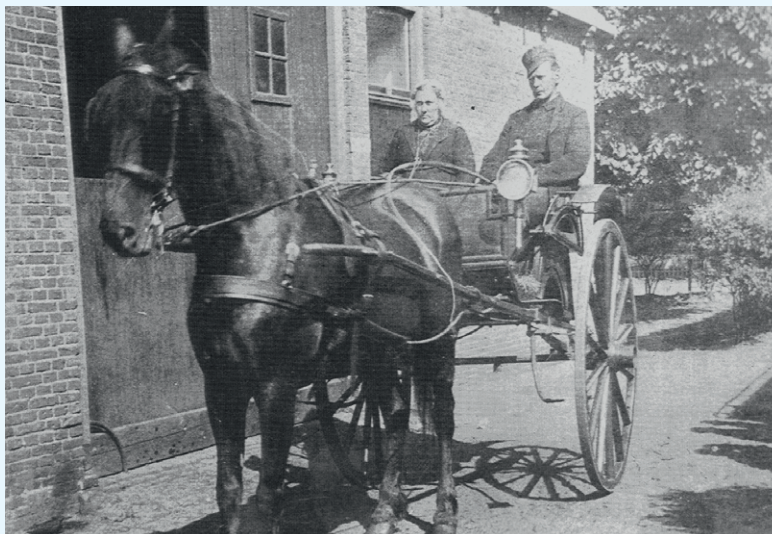
Daarnaast was het gebruik van bijnamen een manier om onder elkaar over personen te praten zonder dat buitenstaanders begrepen over wie het ging.

Het kwam ook voor dat iemand in verschillende groepen een andere bijnaam had.

De vrouw van Gerrit Bakker werd 'De Márritol' genoemd. Ze pruim-

de, dronk en rookte sigaren. 'Hap zonder kin' was de waarzegster uit de Baaienrokkenbuurt (korte Landstraat). 'Etter en bloed' de timmermannen Schimmel en Vrakking,

'Stap allemachtig' de bijnaam voor professor Pooters uit de Batterijlaan, van beroep 'Zonderling'. Jan van den Berg, huis-, decoratie- en rijtuigschilder en mede-oprichter van Harmonie Crescendo noemde men 'de Kwak'.

Van Eijden: Rijk 'de Kiek'

Bijnaam – scheldnaam

Bijnamen waren in principe niet bedoeld als scheldnaam. Maar omdat ze vaak gebaseerd waren op uiterlijke kenmerken, waren ze vaak niet fijngevoelig en kwam het soms hard aan.

De gebroeders Van Eijden heetten Rijk 'de Kiek', Willem 'de Zog' en Gijs 'de Lijster'. Met 'De Beeldenstormer' werd pastoor H. v.d. Bergh bedoeld. Vanwege zijn altijd boze blik werd Jan Griffioen 'Jan Onweer'.

Willem v.d. Brink, de oudste Bussumse snoepwinkelier, lengte 1.50 m., werd 'Wessie Pot' genoemd. Schaapsherder Matheus Boel was beter bekend als 'Teus de Bok', 'Lotje Margarine' de wat verwaarloosde mw. Hogenbrink en Tijmen Poep en Jan Scheet de gebroeders Krijnen.

Na 1930 kwamen er nauwelijks nieuwe bijnamen bij, het gebruik stierf geleidelijk uit. Inmiddels zijn ruim 200 bijnamen opgetekend. Deze lijst is in te zien bij het documentatiecentrum van de Historische Kring Bussum.

Margreet de Broekert

BRONNEN

- 'Bijnamen in Bussum tussen 1880 en 1930', M.J.M. Heyne.
- 'Kent u ze nog... de Bussummers', M.J.M. Heyne, Europese Bibliotheek 1974.
- Foto's: Beeld van Bussum.